

ZAKON O IZVAJANJU UREDBE (EU) O VSEEVROPSKEM OSEBNEM POKOJNINSKEM PRODUKTU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

S predlogom Zakona o izvajanju Uredbe (EU) o vseevropskem osebni pokojninski produkti (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) se ureja izvajanje Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vseevropskem osebni pokojninski produkti (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 1) zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/896 z dne 24. februarja 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z dodatnimi informacijami za namene zblíževanja nadzornega poročanja (UL L št. 197 z dne 4. 6. 2021, str. 5) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/1238/EU).

Starostne pokojnine so bistveni del prihodka upokojencev, ustrezna zagotovitev višine pokojnine pa predstavlja ločnico med dostojnim življenjem in revščino starostnika. Za znatni del starostnih pokojnin poskrbijo javni sistemi. Ne glede na izključno nacionalno pristojnost za organizacijo pokojninskih sistemov, pa so ustrezni prihodki in finančna vzdržnost nacionalnih pokojninskih sistemov ključnega pomena za stabilnost posamezne države članice kot tudi celotne Evropske unije. Posamezniki, ki želijo dopolniti svoje pokojnine v EU varčujejo na različne načine, na primer z vlaganjem v nepremičnine, življenjskim zavarovanjem, klasičnim varčevanjem na banki ali drugimi produkti dolgoročnih naložb.

Ena od možnosti dolgoročnega varčevanja za starost so tudi osebni pokojninski produkti. Trgi osebni pokojninskih produktov so v EU neenakomerno razviti in razdrobljeni, zato je prenosljivost le teh omejena. Notranji trg za te produkte zato ne more delovati brez ovir, saj je izvajanje temeljnih svoboščin za posameznike omejeno, ker jim preprečuje, da bi sprejeli delovno mesto ali se upokojili v drugi državi članici EU. Tudi za same ponudnike obstoječih osebni pokojninskih produktov pomanjkanje standardizacije le-teh omejuje svobodo ustanavljanja in opravljanja storitev, pokojninski varčevalcem pa povečuje stroške. Razdrobljenost trga vpliva na pomanjkanje likvidnosti in globine kapitalskih trgov, kar nacionalnim pokojninski politikam v EU predstavlja izziv pri zagotavljanju dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema z ustreznim razmerjem prihodkov iz obveznih, poklicnih in dodatnih osebni pokojnin.

Osebna pokojninska zavarovanja so opredeljena kot pokojninski finančni produkti, ki se v obliki pogodbe prostovoljno sklene med varčevalcem in ponudnikom tega produkta. Namenjena so zagotavljanju prihodkov po upokojitvi, pri čemer prihranki v obliki rednega varčevanja tvorijo akumulacijo kapitala do upokojitve in služijo kot dodatni prihodek po upokojitvi. Prihodki iz osebni prostovoljnih pokojninskih zavarovanj dopolnjujejo obvezne in poklicne pokojnine.

Evropska komisija je že v akcijskem načrtu o oblikovanju unije kapitalskih trgov¹ iz leta 2015 zapisala, da učinkovit enotni trg za osebna pokojninska zavarovanja tretjega stebra ne obstaja. Popoln razvoj velikega in konkurenčnega trga za osebna pokojninska zavarovanja ovirajo predpisi na EU in nacionalni ravni. Posledično tržna razdrobljenost ponudnikom osebni pokojninskih zavarovanj preprečuje realizacijo ekonomije obsega in razpršitev tveganj kot tudi omejuje naložbene priložnosti za upravljalce dolgoročnih sredstev, ki so namenjeni dodatnim pokojninski prihodkom. Zelo omejena sta tudi čezmejna prodaja in prenosljivost obstoječih osebni pokojninskih zavarovanj.

Cilj Evropske unije je oblikovanje enotnega trga za osebna pokojninska zavarovanja in tudi na ta način prispevati k dokončanju unije kapitalskih trgov. Evropska unija se zavzema za:

1) povečanje naložb v EU in k dokončanju unije kapitalskih trgov – dolgoročno oblikovanje večjih skupin pokojninskih prihrankov namenjenih naložbam na kapitalskih trgih;

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu Ekonomsko-socialnemu odboru In Odboru regij - Akcijski načrt o oblikovanju unije kapitalskih trgov

- 2) izboljšanje značilnosti osebnih pokojninskih produktov – omogočiti oblikovanje preprostih in preglednih osebnih pokojninskih produktov;
- 3) povečanje čezmejnega zagotavljanja in prenosljivosti osebnih pokojninskih produktov – omogočiti ponudnikom, da izkoristijo ekonomijo obsega, kot tudi omogočiti malim vlagateljem – imetnikom osebnih pokojninskih produktov, da le-te lahko vzamejo s seboj, ko se preselijo v drugo državo članico Evropske unije.

Evropska komisija je 8. junija 2017 v sporočilu z naslovom »Vmesni pregled akcijskega načrta o uniji kapitalskih trgov« napovedala zakonodajni predlog o vseevropskem osebnem pokojninskem produktu (v nadaljnjem besedilu: PEPP), ki bo položil temelje za varnejši, stroškovno učinkovitejši in pregleden trg cenovno dostopnih in prostovoljnih osebnih pokojninskih prihrankov, ki se bodo lahko upravljali na vseevropski ravni. To bo zadovoljilo potrebe ljudi, ki želijo povečati svoje pokojninske prihranke, prispevalo k reševanju demografskih izzivov, dopolnjevalo obstoječe pokojninske produkte in načrte ter podprlo stroškovno učinkovitost osebnih pokojnin z zagotavljanjem dobrih priložnosti za dolgoročno vlaganje pokojninskih prihrankov.

Uredba 2019/1238/EU usklajuje sklop temeljnih značilnosti PEPP, ki zadeva ključne elemente, kot so distribucija, minimalna vsebina pogodb, naložbena politika, zamenjava ponudnikov ali čezmejno zagotavljanje in prenosljivost. Implementacija Uredbe 2019/1238/EU bo preko poenotenja temeljnih značilnosti PEPP-a izboljšala enake konkurenčne pogoje za ponudnike osebnih pokojnin na splošno in pripomogla k pospešitvi dokončanja unije kapitalskih trgov ter povezovanju notranjega trga za osebne pokojnine. Privedla bo do oblikovanja pretežno standardiziranega vseevropskega produkta, ki bo na voljo v vseh državah članicah, kar bo potrošnikom omogočilo, da v celoti izkoristijo notranji trg, saj bodo lahko svoje pokojninske pravice prenesli v tujino, in jim ponudilo večjo izbiro med različnimi vrstami ponudnikov, vključno s ponudniki v tujini. Zaradi manjšega števila ovir za čezmejno zagotavljanje storitev pokojninskega zavarovanja bo PEPP povečal konkurenco med ponudniki na vseevropski ravni in ustvaril ekonomijo obsega, kar bi moralo koristiti varčevalcem.

S predlogom zakona se bo v pravnem redu Republike Slovenije uredilo izvajanje Uredbe 2019/1238/EU, in sicer predvsem:

- določitev nacionalnega nadzornega organa, in sicer bo to Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljnjem besedilu: Agencija)
- določitev meril za ocenjevanje znanja in sposobnosti oseb, ki distribuirajo PEPP,
- določitev pogojev glede faze varčevanja in faze izplačevanja PEPP,
- ureditev postopka izrekanja nadzornih ukrepov in določitev višine glob, ki jih bo lahko izrekla agencija v primeru kršitev določb Uredbe 2019/1238/EU in predloga zakona,
- določitev Agencije kot pristojnega organa za poročanje obveznosti Evropskemu organu za zavarovanja in poklicne pokojnine (v nadaljnjem besedilu: EIOPA)
- določitev obveznosti objave anonimnih podatkov o izrečenih kazenskih sankcijah v letnem poročilu Agencije.

CILJI, NAČELA IN POGLATIVNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predloga zakona je ureditev izvajanja Uredbe 2019/1238/EU.

2.2. Načela

Načela predloga zakona so: načelo enakopravne obravnave, preglednosti, skrbnega in učinkovitega nadzora, sorazmernih in odvračilnih sankcij in pravne jasnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

V skladu s cilji, ki so navedeni v točki 2.1. tega gradiva, bodo v slovenski pravni red vpeljane rešitve glede oblikovanja in distribucije vseevropskega osebnega pokojninskega produkta k obstoječemu portfelju pokojninskih produktov, ki jih v Republiki Sloveniji ponujajo zavarovalnice, pokojninski skladi, investicijska podjetja, upravitelji premoženja in banke, ki delujejo pod nadzorom nacionalnih pristojnih organov v okviru obstoječih regulativnih okvirov.

Namen Uredbe 2019/1238/EU in predlaganega zakona je spodbujanje varčevanja za starost v okviru dodatnega pokojninskega zavarovanja z namenom, da si posameznik zagotovi dodaten prihodek za starost. Zlasti bi to lahko imelo večji vpliv za delavce v nestandardnih delovnih razmerjih, samozaposlene in mobilne delavce, ki nimajo zadostnega dostopa do obveznega pokojninskega sistema in/ali do sistema poklicnih pokojnin oziroma tega sploh nimajo. Zaradi prenosljivosti produkta po vsej EU bodo potrošniki dobili tudi možnost preglednosti stroškov vseevropskih osebnih pokojninskih produktov in možnost zamenjave ponudnikov ob selitvi.

2. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

3. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predlaga porabe proračunskih sredstev.

4. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona je prilagojen pravu EU, saj gre za predpis, ki povzema določbe Uredbe 2019/1238/EU.

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom Evropske unije, pri čemer gre za harmonizacijo zakonodaje znotraj Evropske unije in ureditev izvajanja Uredbe 2019/1238/EU v nacionalni zakonodaji.

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih bo dodano po javni obravnavi v obsegu, kot bodo javno dostopne informacije ureditve v pravu Evropske unije. Dne 16. 11. 2021 je namreč potekal sestanek Ekspertne skupine Komisije za bančništvo, plačilni promet in zavarovalništvo, kjer so bile izmenjane informacije glede priprave nacionalnih zakonodaj, v okviru katerega države članice niso delile bistvenih informacij, ki bi jih lahko vključili v mednarodno primerjavo. Države članice so namreč večinoma navedle splošno informacijo, da bo nacionalne zakonodaje sprejete tik pred pričetkom uporabe Uredbe 2019/1238/EU, oziroma so napovedale zamudo.

5. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo

Osebna pokojninska zavarovanja imajo preko dolgoročnih sredstev pomembno vlogo pri spodbujanju kapitalskih naložb in gospodarstva na sploh. Večji, evropski trg za osebna pokojninska zavarovanja bo tudi institucionalnim investitorjem omogočal večji obseg poslovanja in hkrati tudi večji obseg dolgoročnih sredstev za naložbe v realno gospodarstvo.

6.4. Presoja posledic za socialno področje

Pobuda EU o osebnih pokojninskih zavarovanjih bi lahko dopolnila trenutna raznolika pravila na ravni EU in nacionalni ravni, saj bi dodala vseevropski okvir pokojnin za posameznike, ki želijo izkoristiti to dodatno možnost varčevanja. Ta okvir ne bo nadomestil ali uskladjal obstoječih nacionalnih pokojninskih sistemov in predvsem tudi ne obstoječih dodatnih pokojninskih zavarovanj, temveč bo pomenil njegovo dopolnitev.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

Izvajanje predpisa bo spremljano v sodelovanju z Agencijo.

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi s predlogom zakona ni drugih pomembnih okoliščin.

6. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Javna obravnava predloga zakona je potekala od xx. xx. do xx. xx. 2021.

7. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

8. ZNESEK PLAČILA ZUNANJIH STROKOVNJAKOV

/

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Andrej Šircelj, minister,
- mag. Kristina Šteblaj, državna sekretarka,
- dr. Katja Lautar, državna sekretarka,
- mag. Maja Hostnik Kališek, državna sekretarka,
- mag. Marjan Divjak, generalni direktor Direktorata za zakladništvo,
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem,
- mag. Nina Stražišar, vodja Sektorja za zavarovalništvo in trg kapitala,
- mag. Nejka Štibernik, podsekretarka, Sektor za zavarovalništvo in trg kapitala.
- mag. Nada Bizjak, analitik, Sektor za zavarovalništvo in trg kapitala.

II. BESEDILO ČLENOV

I. Vsebina zakona

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon določa predvsem:

1. pristojni organ za izvajanje Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2021 o vseevropskem osebnem pokojninskem produktu (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 1) zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/896 z dne 24. februarja 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z dodatnimi informacijami za namene zbliževanja nadzornega poročanja (UL L št. 197 z dne 4. 6. 2021, str. 5) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/1238/EU) in tega zakona,
2. pooblastila pristojnega organa in njegova dolžnost sodelovanja, nadzor in način opravljanja nadzora skladno z Uredbo 2019/1238/EU in tem zakonom,
3. merila, ki se uporabljajo za ocenjevanje znanja in sposobnosti oseb, ki opravljajo distribucijo vseevropskega osebnega pokojninskega produkta (v nadaljnjem besedilu: PEPP),
4. pogoje v fazi varčevanja v PEPP in pogoje v fazi izplačevanja iz PEPP,
5. obveznosti poročanja Evropskemu organu za zavarovanja in poklicne pokojnine (v nadaljnjem besedilu: EIOPA)
6. objavo anonimnih podatkov o izrečenih kazenskih sankcijah v letnem poročilu pristojnega nacionalnega nadzornega organa in
7. nadzorne ukrepe in kazenske določbe v zvezi z izvajanjem Uredbe 2019/1238/EU.

2. člen (opredelitev pojmov)

Pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo enak pomen kot pojmi, opredeljeni v Uredbi 2019/1238/EU.

II, Pristojni nadzorni organ in področje delovanja

3. člen (pristojni organ)

(1) Organ, pristojen za izvajanje Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona, je Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljnjem besedilu: Agencija).

(2) Agencija je pristojna za izvajanje nadzora nad ponudniki PEPP in distributerji PEPP ter za opravljanje pristojnosti iz Uredbe 2019/1238/EU.

4. člen (pristojnost Agencije)

(1) Agencija ima vse nadzorne pristojnosti, potrebne za izvajanje nalog in pooblastil iz Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona, vključno z izmenjavo informacij z EIOPA.

(2) Agencija izvaja naloge in pristojnosti tudi na način, da:

1. zahteva dostop do vseh dokumentov v vsakršni obliki in prejem njihovega izvoda od vsake osebe, za katero obstaja sum, da ponuja ali distribuira PEPP,
2. zahteva, da ponudnik ali distributer PEPP zagotovi zahtevane informacije v roku, določenim z zahtevo,
3. zahteva informacije, od katere koli osebe, povezane z dejavnostjo ponujanja ali distribuiranja PEPP,
4. izvaja preglede na kraju samem s predhodno najavo ali brez nje, v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo,
5. sprejema ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi se zagotovi, da oseba, ki ponuja ali distribuira PEPP oziroma ponudnik PEPP ali distributer PEPP ravna skladno z Uredbo 2019/1238/EU in tem zakonom.

(3) Za opravljanje nadzora in odločanje Agencije v posamičnih zadevah se, če Uredba 2019/1238/EU ne določa drugače, smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo.

5. člen
(sodelovanje Agencije z drugimi nacionalnimi nadzornimi organi,
drugimi pristojnimi organi in EIOPA)

(1) Za namene izpolnjevanja svojih pristojnosti iz Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona Agencija sodeluje s pristojnim organom ponudnika ali distributerja PEPP, če to ni Agencija, ter si z njim izmenjuje obvestila in informacije.

(2) Agencija se usklajuje, sodeluje ter izmenjuje informacije in dokumentacijo, ki je potrebna za opravljanje njenih pristojnosti, predpisanih z Uredbo 2019/1238/EU in tem zakonom, s pristojnimi organi držav članic in z EIOPA.

6. člen
(način opravljanja nadzora Agencije)

(1) Agencija v okviru pristojnosti nadzora nad ponudniki PEPP in distributerji PEPP:

- spremlja, zbira in preverja poročila in obvestila ponudnikov in distributerjev PEPP, ki so po določbah Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona dolžni poročati in obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah Agencijo;
- opravlja preglede poslovanja ponudnikov in distributerjev PEPP;
- izreka ukrepe nadzora po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

(2) Agencija pri opravljanju nadzora svoja pooblastila uporablja pravočasno in sorazmerno glede na velikost, vrsto, obseg in zahtevnost tveganj, povezanih z dejavnostjo ponujanja in distribucije PEPP. Obseg in zahtevnost PEPP upošteva tudi pri določitvi pogostosti in obsega izvajanja nadzora.

(3) Agencija pregleduje in izvaja nadzor nad ponudbo in distribuiranjem PEPP v skladu z Uredbo 2019/1238/EU in s tem zakonom.

7. člen
(izvajanje pristojnosti Agencije in uporaba določb o postopku)

(1) Agencija izvaja nadzor in izreka nadzorne ukrepe na podlagi določb Uredbe 2019/1238/EU na podlagi smiselne uporabe določb zakona, ki ureja zavarovalništvo.

(2) V postopkih iz prejšnjega odstavka upošteva tudi obvestila in informacije iz prvega odstavka 5. člena tega zakona.

(3) Za postopke odločanja o posamičnih zadevah, za katere je pristojna Agencija po tem zakonu ali na podlagi določb Uredbe 2019/1238/EU in postopkih za sodno varstvo, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo.

III. Pogoji varčevanja in izplačevanja v PEPP

8. člen
(pogoji varčevanja v PEPP)

(1) Varčevanje v PEPP smejo skleniti osebe, ki so dopolnile starost 15 let.

(2) Skladno z Uredbo 2019/1238/EU pogoje, povezane s fazo varčevanja, objavi in posodablja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

9. člen
(pogoji izplačevanja v PEPP)

(1) Varčevalec PEPP pridobi pravico do izplačevanja izplačil v okviru PEPP, ko dopolni starost 65 let ali ko uveljavi pravico do predčasne pokojnine, do starostne pokojnine, do invalidske pokojnine, do vdovske pokojnine ali do poklicne pokojnine v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko ponudnik PEPP omogoči izplačilo enkratnega zneska pred izpolnitvijo pogojev iz prejšnjega odstavka, če so za to podani utemeljeni razlogi v zvezi s socialnim položajem ali zdravstvenim stanjem varčevalca PEPP.

(3) Skladno z Uredbo 2019/1238/EU pogoje, povezane s fazo izplačevanja, objavi in posodablja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

IV. Posli distribucije PEPP

10. člen

(merila, ki se uporabljajo za ocenjevanje znanja in sposobnosti fizičnih oseb, ki distribuirajo PEPP in pogoji za izvajanje poslov distribuiranja PEPP s strani fizičnih oseb)

Distribuiranje PEPP lahko izvaja le fizična oseba z dovoljenjem Agencije za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, pri čemer distribuiranje zajema aktivnosti, kot so opredeljene za distribucijo zavarovalnih produktov z zakonom, ki ureja zavarovalništvo.

V. Javna objava nadzornih ukrepov

11. člen

(razkritje informacij o izrečenih ukrepih in identiteti kršitelja)

(1) Agencija po pravnomočno končanem postopku, na svoji spletni strani javno objavi vrsto in naravo kršitve, izrečene nadzorne ukrepe in sankcije zaradi prekrška, ki jih je izrekla fizični ali pravni osebi zaradi kršitve Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona, vključno s podatki o identiteti kršitelja, v skladu z določbami zakona, ki ureja zavarovalništvo, če ta člen ne določa drugače.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek Agencija v odločbi, s katero izreče ukrepe nadzora, odloči, da se podatki o identiteti kršitelja ne objavijo, če:

- se nadzorni ukrep izreče pravni ali fizični osebi in objava podatkov o identiteti kršitelja ne bi bila sorazmerna ali
- bi objava podatkov o identiteti kršitelja ogrozila stabilnost finančnih trgov ali izvedbo predkazenskega ali kazenskega postopka ali
- bi z objavo vpletenim osebam verjetno nastala nesorazmerna škoda.

(3) Če Agencija ob izdaji odločbe, s katero izreče ukrepe nadzora, ne ugotovi razlogov iz prejšnjega odstavka, v odločbi kršitelja opozori, da bo vrsta in narava kršitve ter identiteta kršitelja javno objavljena kot javno opozorilo na spletni strani Agencije in ga pouči, da v primeru obstoja razlogov iz prejšnjega odstavka te razloge navede v ugovoru, ki se vloži v roku, ki je določen za vložitev pravnega sredstva zoper odločbo o nadzornem ukrepu po določbah zakona, ki ureja zavarovalništvo. V odločbi določi rok trajanja objave, ki ne sme biti krajši od petih let od objave in svojo odločitev utemelji.

(4) Če Agencija na podlagi ugovora kršitelja ugotovi, da so podani razlogi iz drugega odstavka tega člena, v odločbi, s katero ugodi ugovoru, odloči, da se identiteta kršitelja ne objavi.

(5) Zoper odločbo, s katero Agencija zavrne ugovor, ima kršitelj pravico do sodnega varstva.

VI. Nadomestilo za opravljanje nadzora

12. člen (tarifa)

(1) Agencija v tarifi, ki jo izda v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo, določi višino nadomestila za odločanje o posamičnih zadevah in letnega nadomestila za opravljanje nadzora in drugih nalog na podlagi tega zakona in Uredbe 2019/1238/EU.

(2) Višina nadomestila za izrek ukrepa nadzora, ki ga plača subjekt nadzora, je sorazmerna z vrsto in obsegom opravljenega nadzora nad tem subjektom nadzora.

VII. Kršitve in globe

13. člen (kršitve Uredbe 2019/1238/EU)

(1) Z globo od 25.000 do 250.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, z globo od 25.000 do 500.000 eurov pa pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če:

1. krši določila 4. člena Uredbe 2019/1238/EU, ki predpisuje pogodbo o PEPP;
2. pridobi registracijo za PEPP na podlagi netočnih ali zavajajočih izjav in s tem krši 6. in 7. člen Uredbe 2019/1238/EU;
3. ponuja in/ali distribuira PEPP produkte brez zahtevane registracije in s tem krši 7. člen Uredbe 2019/1238/EU oziroma če fizična oseba v pravnem razmerju z njo, ponuja ali distribuira PEPP v nasprotju z določbami 10. člena tega zakona;
4. uporablja oznako PEPP v nasprotju z 9. členom Uredbe 2019/1238/EU.
5. distribuira PEPP na način, ki ni v skladu z področnim zakonom, ki ureja distribucijo finančnih produktov in s tem krši 10. člen Uredbe 2019/1238/EU;
6. ni zagotovila storitev prenosljivosti in s tem kršila 18. in 19. člen Uredbe 2019/1238/EU;
7. ni zagotovila informacij o odprtju novega podračuna in s tem kršila 20. člen Uredbe 2019/1238/EU;
8. ni zagotovila informacij o prenosljivosti PEPP pristojnim organom in s tem kršila 21. člen Uredbe 2019/1238/EU;
9. krši zahteve glede čezmejnega zagotavljanja in prenosljivosti PEPP v skladu s III. poglavjem Uredbe 2019/1238/EU;
10. krši zahteve glede distribucije PEPP ter zagotavljanja informacij v skladu s IV. poglavjem Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona;
11. krši zahteve v okviru faze varčevanja iz V. poglavja Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona;
12. krši zahteve glede zaščite vlagateljev v skladu z VI. poglavjem Uredbe 2019/1238/EU;
13. ne imenuje depozitarja in s tem krši 48. člen Uredbe 2019/1238/EU;
14. ne vzpostavi ali ne uporablja ustreznih in učinkovitih postopkov za reševanje pritožb in s tem krši 50. člen Uredbe 2019/1238/EU;
15. krši določbe VII. poglavja Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona, ki predpisuje pogoje za fazo izplačevanja PEPP;
16. krši določbe VIII. poglavja Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona, ki predpisuje pogoje za fazo izplačevanja PEPP.

(2) Z globo od 25.000 do 150.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 2.500 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

14. člen (hujše kršitve Uredbe 2019/1238/EU)

(1) V primerih, ko je narava prekrška iz prvega odstavka prejšnjega člena posebno huda zaradi višine povzročene škode oziroma višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa oziroma njegovega namena koristoljubnosti, se pravna oseba kaznuje z globo v višini najmanj:

1. 5.000.000 eurov ali 10 % skupnega letnega prometa glede na zadnje razpoložljive računovodske izkaze, ki jih je odobril pristojni organ družbe, oziroma skupnega letnega prometa ali ustrezne vrste prihodka, ki izhaja iz zadnjih razpoložljivih konsolidiranih letnih računovodskih izkazov, ki jih je odobril pristojni organ matične družbe, če pravna oseba pripravi konsolidirane računovodske izkaze na podlagi zakona, ki ureja gospodarske družbe, pri čemer se upošteva višji znesek ali
2. dvakratnega zneska dobička, pridobljenega s kršitvijo, ali izgube, preprečene s kršitvijo, če ju je mogoče opredeliti, če ta znesek presega najvišji znesek iz prejšnje točke.

(2) V primerih, ko je narava prekrška iz prvega odstavka prejšnjega člena posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa oziroma njegovega namena koristoljubnosti, se oseba iz drugega, tretjega ali četrtega odstavka prejšnjega člena kaznuje z globo v višini najmanj 700.000 eurov.

VIII. Prehodna in končna določba

15. člen

(uporaba določb o prekrških)

Do sprememb določb o višinah in razponih glob, ki jih določa zakon, ki ureja prekrške, se višine in razponi glob, ki so določeni v 14. členu tega zakona, uporabljajo ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške.

16. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S predlogom tega zakona se ureja izvajanje Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o vseevropskem osebnem pokojninskem produktu (UL L, št. 198 z dne 25. julija 2019, str. 1) zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/896 z dne 24. februarja 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/1238 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z dodatnimi informacijami za namene zблиževanja nadzornega poročanja (UL L št. 197 z dne 4. 6. 2021, str. 5) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/1238/EU) ter predvsem določa pristojni organ, njegovo dolžnost sodelovanja, nadzor in način opravljanja nadzora nad spoštovanjem Uredbe 2019/1238/EU in tega zakona. Prav tako določa ukrepe in kazenske določbe v zvezi z izvajanjem Uredbe 2019/1238/EU.

K 2. členu

S predlaganim členom se določa, da imajo izrazi, uporabljeni v tem zakonu, enak pomen kot izrazi iz Uredbe 2019/1238/EU.

K 3. členu

Predlog zakona v 3. členu ureja delovanje in pooblastila pristojnega organa, in sicer Agencije za zavarovalni nadzor (v nadaljnjem besedilu: Agencija), za namen in obseg izvajanja Uredbe 2019/1238/EU. Uredba 2019/1238/EU namreč v 18. odstavku 2. člena predpisuje, da države članice imenujejo nacionalni nadzorni organ, ki je pristojen za nadzor ponudnikov oziroma distributerjev vseevropskega osebnega pokojninskega produkta (v nadaljnjem besedilu: PEPP).

K 4. členu

Pristojnosti Agencije nad nadzorovanimi subjekti v zvezi s PEPP že neposredno določa Uredba 2019/1238/EU. Opredelitve pristojnosti, ki jih Uredba 2019/1238/EU prepušča državam članicam.

Člen določa, da se za opravljanje nadzora in odločanje Agencije v posamičnih zadevah uporabljajo določbe Uredbe 2019/1238/EU, tega zakona in zakona, ki ureja zavarovalništvo. Prav tako se ureja pristojnost Agencije na podlagi tretjega odstavka 70. člena Uredbe 2019/1238/EU, ki določa obveznost predložitve informacij Evropskemu organu za zavarovanja in poklicne pokojnine (v nadaljnjem besedilu: EIOPA) v zvezi z upravnimi kaznimi in drugimi ukrepi.

K 5. členu

Na podlagi 66. in 70. člena Uredbe 2019/1238/EU se ureja medsebojno sodelovanje ter izmenjava vseh informacij Agencije z drugimi nacionalnimi nadzornimi organi, pristojnimi organi držav članic ter EIOPA na standardiziran način, ki omogoča primerjavo.

K 6. členu

Člen določa, da Agencija kot pristojni organ nad izvajanjem Uredbe 2019/1238/EU redno pregleduje in izvaja nadzor nad ponudniki in distributerji PEPP.

Primeroma se za distribucijo PEPP, ki jo opravljajo zavarovalnice in osebe iz 10. člena, smiselno uporabljajo določbe Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 93/15, 9/19 in 102/20), in sicer:

- 1. do 12. točka prvega odstavka 522. člena,
- drugi do sedmi odstavek 522. člena,
- 524., 526. in 527.a člen,
- prvi odstavek 528.a člena,
- 528.b, 528.c in 528.č člen,
- prvi do peti odstavek 528.d člena
- sedmi do dvanajsti odstavek 528.d člena,
- 545. člen (razen določbe 3. točke drugega odstavka, 1. točke tretjega odstavka ter določb četrtega do sedmega odstavka in desetega do dvajsetega odstavka).

K 7. členu

Na podlagi 67. člena Uredbe 2019/1238/EU se ureja izrekanje nadzornih ukrepov s strani Agencije skladno z Uredbo 2019/1238/EU in smiselno uporabo zakona, ki ureja zavarovalništvo. Predpisano je orodje Agencije, da lahko izvede nadzorne ukrepe, ko in če bo to potrebno. Glede na vseevropsko naravo PEPP je treba zagotoviti dosledno visoko raven zaščite varčevalcev v PEPP po celotnem

notranjem trgu. Za to so potrebna ustrezna orodja za učinkovit boj proti kršitvam in preprečevanje škode za potrošnike.

K 8. členu

Uredba 2019/1238/EU v 47. členu predpisuje, da pogoje v zvezi s fazo varčevanja za nacionalne podračune določijo države članice. Taki pogoji poleg starostne omejitve za začetek faze varčevanja lahko vključujejo tudi minimalno trajanje faze varčevanja, najvišji in najnižji znesek prispevkov ter njihovo pogostost.

Predlagana je starostna omejitev, ko lahko fizična oseba sklene varčevanje v okviru PEPP. Fizična oseba z dopolnitvijo starosti 15 let pridobi delno poslovno sposobnost in lahko tako sama sklepa pravne posle, če zakon ne določa drugače. Ob tej starosti pa lahko osebe tudi sklenejo pogodbo o zaposlitvi in razpolagajo s svojim prihodkom. Glede na namen varčevanja v okviru PEPP se tako lahko v to varčevanje vključijo vsi z izjemo otrok, ki niso dopolnili starosti 15 let.

Skladno z 12. členom Uredbe 2019/1238/EU se določa Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za organ, ki na svoji spletni strani ažurno objavi vse informacije, ki urejajo pogoje, povezane s fazo varčevanja.

K 9. členu

57. člen Uredbe 2019/1238/EU predpisuje, da pogoje v zvezi s fazo izplačevanja in izplačili nacionalnih podračunov določijo države članice. Taki pogoji lahko poleg najnižje starosti za začetek faze izplačevanja vključujejo tudi najdaljše obdobje za vključitev v PEPP pred dopolnitvijo upokojitvene starosti, pa tudi pogoje za odkup pred najnižjo starostjo za začetek faze izplačevanja, zlasti v primeru posebnih težav.

Namen varčevanja v okviru PEPP je varčevanje za starost. V skladu s tem namenom so določeni pogoji, ko je predviden začetek faze izplačevanja privarčevanih sredstev v okviru PEPP. Skladno s predlaganim členom se za začetek faze izplačevanja določa starostni pogoj 65 let, ob tem pa je možen začetek faze izplačevanja tudi v primeru, ko se varčevalec upokoji v okviru obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ali poklicnega zavarovanja (uveljavi pravico do predčasne pokojnine, do invalidske pokojnine, do vdovske pokojnine ali do poklicne pokojnine v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje). Starost 65 let je temeljni upokojitveni pogoj za osebe z manj kot 40 let pokojninske dobe ter tako predstavlja mejo, ko večina aktivnega prebivalstva zapusti trg dela.

Z drugim odstavkom tega člena je določena izjema od splošnih pogojev za začetek faze izplačevanja. V skladu z Uredbo 2019/1238/EU lahko ponudniki PEPP omogočijo tudi izplačilo enkratnega zneska. V zvezi s to obliko izplačila je varčevalcem PEPP dana možnost, da v primeru poslabšanja socialnega položaja (npr. izguba zaposlitve, ločitev, ipd.) ali poslabšanja zdravstvenega stanja (npr. nastanek invalidnosti, ipd.) lahko zahtevajo izplačilo enkratnega zneska.

Skladno z 12. členom Uredbe 2019/1238/EU se določa Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za organ, ki na svoji spletni strani objavi vse informacije, ki urejajo pogoje, povezane s fazo izplačevanja.

K 10. členu

Uredba v šestem odstavku 34. člena določa, da države članice objavijo merila, ki se uporabljajo za ocenjevanje potrebnega znanja in sposobnosti fizičnih oseb, ki svetujejo o PEPP. Potencialnim varčevalcem v PEPP bodo svetovale fizične osebe, ki jih bo ponudnik in/ali distributer PEPP ustrezno izobrazil. Skladno s 33. členom Uredbe 2019/1238/EU mora vse informacije za namen vključevanja varčevalcev v PEPP zagotoviti ponudnik in/ali distributer PEPP, vključno z dokumenti s ključnimi informacijami o PEPP, še preden se s pogodbo zavežejo o takšni obliki varčevanja za starost. Pri tem je pomembno, da jim svetuje kompetentna oseba. Na podlagi navedenega je predlagano, da mora oseba, ki bo ponujala varčevalcem PEPP, izpolnjevati pogoje iz zakona, ki ureja zavarovalništvo in sicer pridobiti dovoljenje za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Dovoljenja bo skladno s tem zakonom in zakonom, ki ureja zavarovalništvo izdajala, odvzemala ali zavračala zahteve za izdajo takšnega dovoljenja Agencija.

K 11. členu

Uredba 2019/1238/EU v 69. členu od držav članic zahteva, da zagotovijo, da pristojni organ na svojem uradnem spletnem mestu nemudoma po seznanitvi kršitelja objavi vse odločitve o izreku upravne kazni ali drugih ukrepov zaradi kršitve Uredbe 2019/1238/EU.

Na podlagi navedenega je v predlogu zakona določeno, da Agencija na svoji spletni strani javno objavi izrečene nadzorne ukrepe in sankcije zaradi kršitve Uredbe 2019/1238/EU. Opredeljen je tudi najkrajši čas objave kršitev, tj. najmanj pet let po objavi, s čimer se sledi ureditvi iz petega odstavka 69. člena Uredbe 2019/1238/EU.

K 12. členu

Člen daje pooblastilo Agenciji za spremembo tarife za določitev višine nadomestila za odločanje o posamičnih zadevah, višine letnega nadomestila za nadzor ter višine nadomestil za opravljanje drugih nalog v skladu z Uredbo 2019/1238/EU, tem zakonom in zakonom, ki ureja zavarovalništvo.

K 13. in 14. členu

67. člen Uredbe 2019/1238/EU določa višine glob za dejanja, ki morajo biti sankcionirana kot prekršek v točkah d, e, f in g tretjega odstavka. Zaradi načela določnosti in jasnosti ter pravne varnosti predlog zakona v prvem odstavku 13. člena opredeljuje dejansko stanje prekrška in višino glob, ki se izrečejo kadar je kršitelj pravna oseba ali pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali fizična oseba ter odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

14. člen zakona v nadaljevanju določa primere, ko je narava prekrška iz prvega odstavka 13. člena zakona posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi in zaradi storilčevega naklepa ali njegovega namena koristoljubnosti ter določa višino glob posebej za pravno osebo in osebe iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 13. člena zakona.

K 15. členu

Gre za prehodno določbo, in sicer se določa, da se do spremembe določb o višinah in razponih glob, ki jih določa zakon, ki ureja prekrške, višine in razponi glob, ki so določeni v 14. členu tega zakona, uporabljajo ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške.

K 16. členu

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

IV. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU:

/

V. PRILOGE:

/